

**Aurea Rosa id est preclarissiam[!] expositio sup[er]
euangelia totius anni: de Tempore [et] de Sanctis. tam
s[ecundu]m ordine[m] Predicato[rum] q[uam]
s[ecundu]m Curia[m]**

Mazzolini, Silvestro

[Augsburg], 31. Okt. 1510

VD16 M 1750

Ad inclytu[m] comite[m] milite[m]q[ue] clarissimu[m] Ludowicu[m]
Thienu[m] Vince[n]tinu[m] Reuere[n]di p[atris] Magistri Siluestri Prieratis:
almi ordi[ni]s Predicator[um]: in Aurea[m] Rosam ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70429)

Præfatio

Ad inclytū comi

tem militēq; clarissimū Ludovicū Thienē
neū Vincēntinū Reuerēdi patr̄s Magi
stri Siluestri Præfatis: almi ordiis Præ
dicatoꝝ: in Aureā Rosam Præfatio.

Quoniam possū

generose comes; milleq; clarissime natura: pfecti one: necnō inuidōꝝ multisitatioib; p̄ditus: mei pectoris arcana referare nec quē mēte p̄cepi: lingua p̄ferre s̄monē. Nā cūct; execrabilis est nō solū falsus arq; adulatoꝝ sermo: sed ver̄ q̄z mō hādientis sp̄m̄ p̄ se ferat. mihiq; p̄cipue cui adeo semp; horroꝝ fuit subdola & palpas adulatorio: vt plerūq; ac sept; affabilitati (q̄ q̄s ad amicos p̄ se habet & moderat vt decet) min; q̄ p̄tus ip̄a req̄rat indulgentiam. Sed neq; me p̄tatis insupabil; imēsa p̄tus: tācti (Joāne os auri teste) iuict; pectorib; violentiā facit: atq; illa cogit in laudes: artissima silētia rumpe: & effringere cōpulsisset: si nō te vnū p̄tātissimo & amplissimo honore dignū: & nō q̄licūq; munusculo offerendū merito: & iudicasset et delegisset. Nemo quippe nisi demēs aut inuidus egretulerit: q̄n̄ poti; equo aīo prudēs & optim; q̄s; suscipiet si iudicij mei & p̄herēsis: causas edisseram: ac inde calamo quippiā dilabat: qd̄ latē s̄ hūisse p̄tgerit. Quis em̄ credi velit inscius v̄ iudicasse vel delegisset: P̄fecto tā vecordis animi est nemo. Raptissime nihilomin; & q̄breuissime si q̄ emergerit seu veri; it; reperit actionū merita: p̄tūq; splēdoꝝ res attingā. Neq; em̄ is luz aut me eē crediderim: q̄ hui; alme ciuitatis seu thienē generis vel certe magnificētie tue p̄contia: que p̄ s̄cni Italiā nūc & olim celeberrima sonuere elucubrare: aut velim aut possim. quippe qui id mihi & incōgruū & impossibile iudicari. Grandes etē reꝝ materiās ingenia parua nō sufferūt: nec possunt epistolari breuitate vel angustia comprēbendi. Paucissimis nihilomin; meā ob

seruantia in te: ac thienēses vn̄uersos: q̄c; q̄ animo nuperrime celitus illapsus sit: id notuisse velim. Si autē quem modū philosophoꝝ p̄nceps Aristoteles testat homines incōgnita prius insolitaq; miratur. p̄cipue hō cum repente mentis anteciem magna: ardua: ingentia ve constiterint: siq; stupor ac extasis indagatricē rerum mentem constituit: acri iudicio omne quod tuum: qd̄ Thienensiuꝝ: quod Vincēntie est: exploꝝare me vis nature cogit. Nam cum ex studioꝝ matre Bononia quo me disciplinarum gratia contuler; Vincēntiam remeassem: p̄ter quinimo et contra omnē meum cogitatum: agrū non modo amenissimū (qui p̄pe qui campester ac montuosus est: & viuacib; aquis irriguus) sed & omni pomozum ac frugum genere fertilissimū deprehendi. Cūtatē ipsam tanta diuitiarum copia: tanto nobilitatis splēdore: tantūq; elegantia s̄fertam: vt sereni ac rutilantis ridentisq; celi typum meis oculis inferret hec regio: & cōtemplari q̄z tanta: itaq; inopināter varietas impulerit etiam repugnātem. Hic familias q̄ plures nobiles ingenuas inclytasq; sanguinis vetustate gloria diuitiaz & p̄tutum splēdere conspexit. Sed quonā pacto sit hominū nature cōfertum: & plurimis que placent bonis vn̄ p̄ ceteris beniuolentia: dilectione & amore p̄seque: ip̄a me tūc magistra rerum experientia docuit. Nam ex illis omnib; vn̄ Thienēsis meos affectus in se conuertit: siue claritate sanguinis siue moꝝ facilitate seu certe q̄ nil tam insertū nature: q̄ diligētē se diligere. Hanc etē mee religio: p̄ditissimā si negarim lingue: opera testantur: q̄ se quoq; propter se obferuandissimā prebeat: quippe quaz nō modo Vincēntie: sed totius emilie necnon ligurie & (vt ita dixerim) italie decus gloria et specimen fuisse regum privilegia apud nos deposita imperatoꝝ pontificum testatur. Verum p̄claras illustresq; p̄ sapias nonnunq; cerni datur: s; que stipitum nebulositate maculētur. De hac vero nihil nō magnificum: nō gloriosum: nō inclytum legeris. Luneti fere generis huius alumni: ductoꝝ armorū: seu iure p̄iti

Præfatio

vel equeſtri ordine clariſſime q̄q̄ co-
mites fuerit. Nec vera loquēti præſentium
memoꝝ. A ſimul veterum monimēta te/
ſtimonio deſūt. Et quidem per plures h̄
p̄claz gen^o ab athenis v: be grecia florētis
ſuma: o p̄pido agri vicētini nomen attuliſſe
ac tēpoꝝ ſucceſſu ſublata colluſio vocabu/
loꝝ corrupto: necnō latino ſmone p̄leq̄n
te vulgareꝝ ab eodem nomen Thienenum
ſuſcepſiſſe volunt. Sed quia id nec verum
nec ip̄oſſibile facile affirmauerim: ad mi/
h̄i exploratiſſima p̄uertor. Tris q̄p̄e ger/
thanos (ſilencio p̄ſis antiquoꝝ) claros
equeſtri atq̄ curato ordine extiſſe Vincē/
tiū marci: z meliorātiā: ſcripture veteres
aſtruit. In clyto martyri ch̄i Vincēti o i
thienaz oppido: baſilicā cum iurepatro/
natus iſti fundarūt. q̄ præſenti quoq̄ rem/
peſtate clarus miles ac doctor Leonard^o
necnō celeberrimus iuris interpres Alo/
uſius fratresq̄ p̄ctiunt. Sed nē volumē
co gamur efficere: Vincēti ac meliorā/
tiē gen^o t̄m̄mō q̄ntum p̄itis eſt opis ex p̄/
ſe tetigſſe ſuffecerit. Hic generoſ^o equeſ/
Vincēti^o duo clara ſidera ḡn̄avit. Har/
tum ſz auratū militē z Simonē petrum
non militē ſolū: ſed omni q̄z humano iure
doctiſſimū. Is ſub dñis ſcaliger^o tāta glo/
ria: tanta autoritate: tanta deniq̄ potētia
claruit vt maſtinū veronenſiū p̄ncipē eli/
minatū p̄ncipatu a fratre degenerē: p̄p̄is
viribz ad p̄dicū tam imperiūꝝ reuocari. q̄
mot^o facinoꝝe Maſtin^o totius imperiūꝝ vi/
ces eidem p̄tulerit. Hui^o ſobolem ſi p̄cur/
rere velim mihi citi^o tempus abibit q̄ ge/
ſtarum rerū glorioſa facinoꝝa. Hic nanq̄
maxim^o ille iuriſconſult^o Ulgicio p̄d̄it. q̄
ſcutis p̄bitate homā accit^o p̄mū ſacri pa/
laciū auditor effectus. Dehinc p̄o rote: et
randē ad hispaniaz regem legat^o cum ge/
ſtarum rez gloria clarus euasiſſz pileo do/
natus: in ip̄o reſreſſu vita ſunct^o ē. Hinc
quoq̄ Joannes ille cognomento taurus
Ulgionis german^o: iuriſconſult^o acerr/
mus z vir per cuncta laudabilis. Hic a re/
ge Karolo neapolim p̄ſiliari^o accerſitus:
p̄mū q̄ ſem eſt militari gloria in ſolēni tri/
umpho necnō multis oppidis ciuitatibus
q̄ donat^o. Dehinc p̄o adoptatus in regē
z ſiliūꝝ regine pannonie ſed negat^o a p̄lo

partihenopē denuo petēs: necdū pubeſcē/
tem Hadilaū Karoli filiū: quē dominā/
di libidine apud gaterā m̄r relegarat: ſuo
p̄ſilio ſuoq̄ frētū ſuffragio ſedib^o et regno
paternis (illa negāre) reſtituit: a q̄ p̄rogati/
uis innumeris decorat^o: z vicerex in expe/
ditiōem p̄ tuſcos rege p̄p̄are deletus ē.
Dehinc q̄z poſt regis interitiū Mediola/
num p̄ p̄tutū comitē cū maxia glia dedū/
ctus p̄ſiliūꝝ marie duc^o tutor z gubernā/
tor: fauſte z q̄z glorioſe ſuit. Ac tandē lon/
go ſenio fatigat^o: plen^o diez: plen^o glie:
plen^o meritoꝝ dulcē patriā reuiſens:
poſtea q̄z in cenobio ſc̄tē corone Prædica/
toꝝ ordinis ſacellum p̄fecit. q̄d aploꝝ in
ſcribit auroq̄ veſtiuit ſumptu magnifi/
co: vniuerſam ciuitatē ſuffuſa lachrymis
derūq̄ns in ea quā ſabrefecerat baſilica
tumulat^o: ſuo cū nepote Harco redeiuit:
ſaluatorē expectans z aduentū glorie ma/
gni dei. Hic q̄ orbis imperiū z imortales
laudes meruiſſe videbā: (mō lectio me ve/
ra docuerit rei familiaris z p̄bitatis ſue ſi/
lios tris heredes poſſimū reliq̄t: Valera/
num armoz impatoꝝ: a q̄ hi quoz pau/
lo ante meminim^o Aloui^o fratres q̄p̄die
re: necnō Doardū iuriſconſultū. ex q̄ vgn/
tio Conradusq̄ Simonē q̄z iur^o huma/
ni doctiſſimū: q̄ celeb^o p̄ho Baietano au/
ctoꝝ vite ſuit: cui^o doctrinis magna ſum ex/
p̄te nutritus. Qui^o p̄e q̄m p̄clara volumia
in librū phyſicoꝝ necnō in librū de aia: de
celo q̄z z mundo: z in librū methoꝝꝝ et
multa gen^o ſis eiufdem poſteris legenda
reliq̄t. Diego^o q̄z z Roberto ducioꝝ
armoz fratribz vite man^o ſis p̄tulit. Cū
cta nihilomin^o poſt habenda ſunt clara fa/
cinoꝝa: q̄m in clementē ois n̄faverit oio.
Hic nāq̄ generoſus equeſ meliorātia ſa/
tus glorioſiſſimū militē iacobū Thienēū
generauit: cui^o eximīā p̄bitatē necnō excel/
lentiam ſingularē z imortale decus p̄bo
vntico exp̄ſiſſe velim. Totius q̄p̄e ciuita/
tis voto hūc illuſtriſſimo Geneto^o ſenq̄/
tū Vincētiē clauēs: ciuitatūq̄ dediffe an/
nui z penes redditus aurei mille teſtāf:
quibz ſua cū poſteritate donatus eſt. Ab
h̄ q̄tuor effluere viri ſideribz clariores: q̄
rum plurimi potuere meminiffe Harc^o
ſuo genitoꝝi comparand^o in gloria comes

Præfatio

Inclitus qñti. milesq; tuus Ludouice mi
tuisq; germani Jacobi militis parēs, nec
nō illius qui rebus humanis necdum ma
turus excessit galeā iuriconsulti: elegātia
cōpōris: ingenij celebritate z sermōis fa
cundia pstantissimi. Is veluti singulare
inbar generi thieneo ppetuum splendorē
attulit: dum pb̄tatis eius ornāmētis im
pulsus cesar: insignē iouis aquilā h̄cipit
ferre: epistolas candida cera (decus impe
riale) cōsignare: efficere tabelliones: z eos
quos illegitimos appellamus: legitimos
z facultatum successores instituere: plur
mag; id genus quimmo comitem esse co
mitemq; nasci p eum posteros p̄tulit. Sed
cundo loco Joannes emicuit eques ac iu
ris interpret: ex q̄ Leonardus miles do
ctorq; Jacobus quoq; iunior eque miles
Tertio p̄o Elemens comes milesq; ex q̄
Antonius ac Joannes comites claruere
Postremo p̄o Antonius eques: z celebra
tissimus vtriusq; iuris interpret: a q̄ Fra
ciscus comes milesq; vite primordia sum
psit. Quid plura: Desiciet z abibit por
tempus q̄ hui? inclyte familie viros pre
claros enumerasse p̄tingat. Sed tam (vt
reor) quisq; p̄picuum cernit q̄ huius ma
gnifice ciuitatis ac totius Italie decus z
gloria fuit ista progenies. O gloriosam z
omni laude efferendam paginem. O cla
rum z summa veneratōe p̄sequendū san
guinem. O vere nobiles viros. Nā si no
bilitas sanguinis est antiquare diuitie: ani
mi p̄o pb̄tatis virtusq;: quantū sunt nobi
les hi quoz nō modo diuitie: v̄tūctiam
nobilitas antiqua p̄bat. z qui animi vir
tute hereditat: (vt ita dixerim) iure posse
derint. Si nobiliores hi dicunt qui nobi
libus veneratōi z obseruatōi sunt: quid
nisi nobilissimi hi qui p̄cipib; magno p̄
cio semp̄ fuere: Eiusmodi profecto thie
nenses p̄stat. Nā sub scalanis si nō Petr?
Joānes taurus sub comite virtutum: sub
illustriſſimo quoq; Venerorum imperio
Jacobi floruit. Dum ista me cōtemplan
tem rapuere solē ac lunā: clarūq; sidus ab
viroz deductum p̄specti. Nam te Ludo
uice mi: gloria probitatq; genitoris z aui:
sanguinis claritas: affluentia diuitiaruz
sumptuū magnificētia: numerosa z com

pra familia, sed longe amplius morum ve
nustas: z singularis clementie ac benigni
tatis splendor: ac si sola inser sider. Sextules
re. Lūi deus optimus maximus: nec non
estensis ac malatesteus sanguis p̄sortem
nō minus ornata morib; q̄ sanguine cla
rā Adrianam p̄tulit. Accedit insup vtriq;
usq; splendoribus generosa soboles Jo
annes Galeaz eque comes: corpis elegā
tia simul z animi virtute donatus: qui cū
omni morum honestate z sanctimonia ac
si omnipotēti deo in religione famulet p̄
peditus z ornatus sit. Tanto studio virt
tes omnes: precipueq; studia litteraz in
sequit: vt arridente sibi vndiq; secula for
tuna: voluptates omnes ac vicia: q̄b; as
fluere solet effrenata iuuentus: calcasse vt
deatur. Et necdum parentum: sed iuuetu
tis ac patrie dec? z honor: nō modo mea
verumeritā omnī sentētia censeat. Quā
propter ite vobis tanta charitate deuinh
sitis vt nil gratius duxerim: q̄ vestris af
fectib; facere satis. quibus omē quod va
leo deuoui. Lū p̄o cūcta que p̄tuli z mul
to plura mirarer. p̄cipue p̄o quantum tu
tuaz coniunx: tuusq; natus diuinis p̄bis
oblectamini: adō vt pene cūcta vestra io
cūda colloquia de diuinis sint rebus. z q̄
maxime si qua vigilantiorē sensum effia
gant: forte me tua inclyta p̄ors rogarit
q̄ offerre debuissē lectiōem. s. euangeli
cam qua sese animus qua octum tuere:
z spiritalib; delictijs refoillat: aduersus
vicia fortius dimicaret. Tale profecto ali
quid me factur: dum inclyta ciuitas Fer
raria turbib; quateret: letali valitudine
laborans: alacrisimo tota mente deuouera
De igit sponsiōi: illius p̄o religiose pe
titioni: nec non spiritali solacio atq; ho
norū tuo volens cōsulare: tanta animi p̄
pitudine: tanta mentis iocunditate. tāto
deniq; cordis iubilo id explendū suscept
vt tam zli grauissimum onus id sit: leuissi
mū duxerim. Diuina igitur gratia suffra
gante manum vltimam laboribus: inieci.
Suscipe igitur comes inclyte paruitatis
mee p̄exiguum quidem: sed magno corde
te p̄pter elabozatum opusculū: quod p̄
amplius castigare z replere florib; q̄ pan
dere maluissē: si non me p̄ces amico: uz

Tractatus.

I

coegissent. **D**orsibus aut plurimorum me ob
ficio (de inuidis loquor) qd p:ijs malis z
bonis a. Denis co. queri solet, sed si amico
ru voris obtemperet: si quocq; vos hac les
ctioe p. fecisse nouerim: que admodu z ap
petoz spero id mihi satis sup. q; g. ulabor
Vale felix

Incipit Argumentu in Au
ream Rosam viri eruditissimi
Magistri Siluestri d. Puerio
ordinis Predicatorum.

Insueue

Cre diuini verbi p. clamato
res ac innumera fidelium
chrii multitudo: sancti eu
gelij sensum litterale sym
bolicuq; p. quire. **V**er
ruq; igit v. otis p. posse facere satis intell
tuit: z Aurea Rosam que centu circiter la
tis folijs constet. z que l. ralis sensus odo
res: mysticoruq; redoleat: no solu Predi
catoru ordini: veru etia Romane curie ta
bula suffragate coem elucubrare. **Q**uattu
or aut partib; siue tractatib; opus omne
ab solu. **H**oz p. mus de sensib; erit diui
noz eloquoz: ac reglis exponedi scriptu
ras. **Q**uia em spuales sensus in infinituz
exerescere atq; multiplicari possunt: ne in
immesum opus nostz p. ficisceret: id egi
vt p. mo tractatu suffragate: mecn q. ruda
euageliaz qd ripta expositione quicq; vel
rudis h. moi sensu genera z agnoscere et
excogitare possit. **S**co. s. vo. t. palu euan
gelioz expositione: semp qd e litterale. se
pe vo etia Allegorica z Anagogicam et
Doral e prinet. **T**ertio vo loco q. stiuncu
las: tu theologicas ac prinetes, tu etiam
morales: euageliaz qd e imprinetes. s. z tu
euagelij doctorib; oportunas veluti qd l.
liber v. nu subijctia. **P**ostremo sc. o. z euage
lia erit p. stringeda breuissime: his t. m. mo
elucidatis: q. difficultozib; nodis essent im
plicata. **E**a vo post antiquoz doctrina ta
ti laboris necessitas fuit vt o. s. sc. o. z expo
sitiones vno loco co. geste: elucidate: z p. so
nates q. tu licz habeant. **S**ce. s. vo roma

ne eccle oia dicenda comitto
Explicit Argumentu.

Incipit Aurea

Rosa.

Capitulu primu de regulis
exponendi scripturas.

Propter

P diuini sermōis p. fun
ditate q. busda regul
lis ad intellectū z ex
positionē euāgelioz
opus est: q. s. adducit
Irido. in ub. de sum
mo bono. c. xx. q. clauē sc. t. ay. sc. t. ay. v. d. e
cum: eo q. p. ipas ad intellectū eaz introdu
cimur. **P**rima g. regula est q. p. p. ter. z ne
tionē capitis ad reliq. mēbra: seu ad suū p.
p. tū corp. sacra scriptura q. si sub vno p. te
ctu z sub vna p. s. ona lo. q. ns: mō lo. q. f. d. vno
mō d. alio. **H**ui. p. exēplū h. z. **E**sa. lxj. c. **I**n
dicit inq. me d. n. s. vest. im. t. o. salut. z. indu
mēto iusticie circū dedit me. q. si sp. s. u. z. d. e. s.
coratū coronat: z q. si sp. s. sam ornata monib;
lib; suis. **Q**d em ibi d. r: q. si sp. s. u. m: intell
git de capite. i. ch. r. z q. d. subdit: q. si spon
sam: intelligit de corp. e. ch. r. sp. u. ali. seu my
stico. i. ecclia. **S**ilr. **L**an. j. c. vbi d. r. **O**scu
let me osc. s. o. is sui: q. meliora sunt v. b. e. s.
ra tua vino. **E**ū em d. r. osculet: s. b. u. est sp. s.
se. i. ecclie frui desiderat: amplexu sp. s. i. i.
ch. r. **E**ū vo subiungit: q. meliora sunt r. z.
s. b. u. est sponsi sp. s. sam cōmēdātis. **U**n in
talib; sic p. n. exis rōe p. d. i. c. t. a. d. e. b. e. r. p. r. u. d. e. s.
lector atredere: qd capiti: z qd mēbris cō
ueniat. **S**co. d. a. g. l. a. est q. diuina sc. t. ay. a
aliq. n. s. l. cū bonis cōmendat malos: z cum
malis vitupat bonos. **E**t aliq. n. i. e. o. d. e. cō
textu exp. mit. qd ad malos z qd ad bonos
p. t. i. n. e. a. t. **R**ō ist. p. r. e. g. u. l. e. est: q. r. cōp. p. ch. r. i.
qd est ecclia multip. sumi p. r. v. z. e. r. d. i. s.
q. docet sc. t. ay. s. o. i. j. q. vii. ar. i. j. **E**ū em
corp. p. ch. r. i. d. i. c. a. n. t. c. r. e. a. t. u. r. e. r. o. n. a. l. e. s. q. e. t. s. e.
v. n. i. t. e. s. i. u. e. s. i. n. t. h. o. i. e. s. s. i. u. e. a. n. g. e. l. i. s. t. i. c. m. u. l. t. i. p.
p. l. i. c. i. t. a. l. i. q. d. i. c. u. n. t. c. h. r. i. o. v. n. i. t. i. a. t. a. m. u. l. t. i. p. l. e. x.